

Josep M. Grau i Pujol

Mobilitat demogràfica a Montblanc durant la postguerra (1939-1948)

Tinet
www.tinet.cat

Els padrons d'habitants són una font interessant per a conèixer la mobilitat de la població, sobretot la nouvinguda, però també ens informa dels que marxen fora. El període de postguerra és un moment crític a causa de la repressió política que comportà, per uns l'exili i per altres la presó, però també per les dificultats econòmiques que obliguen a alguns forasters a retornar al seu lloc d'origen per a subsistir. Altres causes de les migracions, sobretot les temporals són el servei militar, els estudis o el treball, vegem-ne alguns exemples.

Repasant el padró de 1939 de Montblanc, que suma 3.829 habitants de fet, sabem que Enric Curto Milà, de 19 anys, fill de Pere, farmacèutic de Valls, es troba a Barcelona com a dependent, a la mateixa ciutat s'hi desplaça Mateu Poca Cases, de 34 anys empleat del comerç (el seu pare era pagès). A Tarragona hi ha Antoni Castellví Martí, de 17 anys, com a cuiner, fill del carreter Lluís, en aquest lloc també hi ha Josep Mateu Castells, nat el 1920 i fill de l'industrial de Vila-rodona, Salvador, obligat pel servei militar. Un ofici amb grans canvis de residència era el de ferroviari, és el cas d'Angel de la Cal Sanjosé que retorna a Madrid, en companyia de la seva esposa originària de Santander i els seus tres fills nats allà. Un altres empadronats que marxen són Ramon Gómez Llobera, jubilat de Mollerussa (nat el 1876), casat amb la barcelonina Magdalena Ferrer (nada el 1880), la seva destinació és les Borges Blanques (les Garrigues), amb ells els acompanya una filla nascuda a Sant Vicenç de Castellet (1910). Les minyones també es belluguen sovint, en aquest any Concepció Contijoc Saperes, que servia a la casa de la vídua Engràcia Batet, passa a residir a Valls.

El padró de 1945 també inclou algunes referències a les migracions.

En primer lloc destaquen les anotacions als exiliats, a França són els següents:

—Eugeni Anglès Foguet, pagès de 57 anys.

—Martí Anglès Foguet, pagès de 44 anys, germà de l'anterior.

—Jaume Artigas Ferrater, pagès de 28 anys.

—Ramon Bové París, ferroviari de 49 anys.

—Celestí Carreres Ferrer, jornaler de 32 anys (solter). Un germà seu, Josep, de 28 anys estava empresonat a Chinchilla (Albacete).

—Ramon Cornadó Sanahuja, escrivent de 32 anys (solter), fill d'un xofer del Vilosell (les Garrigues).

—Jaume Gaya Roselló, jornaler de 25 anys.

—Josep Jové Blavi, pagès de 29 anys (casat).

—Josep M. Maseres Ferrer, de 37 anys, dedicat al comerç (casat).

—Esteve Solanes Foguet, serrador de 48 anys (casat), fill de pagès.

—Josep Sugranyes Martí, de 57 anys (casat).

—Pau Vallverdú Claret, pagès de 48 anys, natural de Senan (casat amb Rosa Pinyol Vallverdú).

A Mèxic trobem a Alfons Folc Folc, pagès de 40 anys.

Tret de les emigracions polítiques, la resta de moviments eren de caràcter econòmic o familiar, en són una mostra Anna Sánchez Roselló, soltera de 18 anys, natural de

Barcelona, però de mare solivellenca, que es desplaça a Granollers per treball; també destaquen les jornaleres, Carme Pere Carreres, de 25 anys; Assumpció Carreres Figuerola, de 46 anys, i Genoveva Batlle Güell, de 21 anys, que van a la ciutat comtal. Més a prop, al Camp de Tarragona, localitzem a altres emigrants, com Antoni Sanahuja Andreu, telegrafista de 36 anys, fill d'un pagès, que s'empadrona a Reus; Enriqueta Barberà Torrell, de 37 anys i nascuda a Barcelona, que retorna a Alcover; Federic Marin Rosat, ferroviari de 24 anys, que va a Tarragona, en aquesta mateixa capital trobem a Jaume Escoda Oller, pagès de 15 anys, fill de vídua o a Xavier Oller Solanes, de 13 anys, el darrer en categoria d'estudiant. El 1945 també sobresurten les minyones, així Maria Ibáñez Vinyes, de 23 anys, es trasllada a l'Albi; Maria Sanahuja Andreu, de 21 anys, a Tarragona i la seva germana Lluïsa, de 19 anys, a Madrid, el seu pare era jornalер.

El 1948 tenim altres mostres d'emigració, primerament el matrimoni format per Josep Bonell Ferrer, del comerç, de 42 anys, nat a Santes Creus i la seva esposa Josepa Claver, de 33 anys, nascuda al Pla de Santa Maria, marxen a Tarragona i, en segon lloc, la vídua montblanquina Teresa Rosinyol Font, de 37 anys, i el seu fill Jaume Anglès passen a Matadapera (Vallès Occidental). En aquell any, Montblanc havia guanyat habitants gràcies a la incorporació del terme de Rojals i la vinguda de persones de la resta de comarca, llavors sumava 4.664 habitants de dret i 4.494 de fet.

Els documents són freds i no sempre s'adeqüen a la realitat, rere cada nom hi ha una història, vegem sinó el cas de Celestí Carreras Ferreter, aquest és el nom de

bateig, imposat pel padrí de fonts, però la família el conegué en vida com a Joan (nom del seu pare), però en els anys quaranta se'l canvià per Antonio. L'any de la realització del registre poblacional s'ignorava on era, hom creia que havia passat els Pirineus. Durant la Guerra Civil havia lluitat al front d'Aragó (Belchite), després fou empresonat i durant la privació de llibertat aprofità la documentació d'un company presoner difunt d'origen cubà, aconseguí fugar-se i suplantà la seva persona amb el nom d'Antonio Fernández Fernández, fins al punt de parlar a partir d'aleshores, sempre en castellà. Amb aquesta falsa identitat, anà a Flix (Ribera d'Ebre), on treballà a l'Electroquímica i es casaria amb una aragonesa, posteriorment, ambdós residiren a Saragossa, on moriren. En aquesta darrera ciutat hi roman un fill (de nom Pepito).

L'estudi de l'exili a Montblanc és encara per fer, a més de consultar els fons francesos és important el testimoni dels familiars a través de cartes i fotografies que convé recuperar.

Font: Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà (ACCB), Fons Municipal de Montblanc, padrons d'habitants de 1939 i 1945 (sign. 1.438).

Article publicat a la revista *El Foradot* (Montblanc), 77 (març-abril, 2013), ps. 22-23.

Primera edició en ePUB i PDF: maig de 2013.

Publicat a www.tinet.cat.

Diputació Tarragona

Distribució sota llicència "[Reconeixement –
No Comercial – Sense Obra Derivada
\(by-nc-nd\) 3.0 Espanya](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/)" de Creative Commons.

